

*Tyto okruhy státní závěrečné zkoušky jsou používány při státní závěrečné zkoušce studentek a studentů **bakalářského programu Mezinárodní vztahy – teritoriální studia** na Katedře politologie a mezinárodních vztahů Fakulty filozofické Západočeské univerzity v Plzni, kteří zahájili své studium v akademickém roce **2020/2021 a později**.*

Státní závěrečná zkouška v bakalářském programu Mezinárodní vztahy – teritoriální studia sestává z obhajoby bakalářské práce, jedné povinné části a jedné volitelné části. V obou částech si student/ka vylosuje po jednom okruhu. Celková doba trvání státní závěrečné zkoušky je maximálně 60 minut. Vzhledem k šíři otázek může komise určit, na která témata se student/ka v rámci otázky zaměří.

OBHAJOBA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

V rámci obhajoby bakalářské práce student/ka nejprve stručně (zpravidla 2–3 minuty) představí téma, cíle a závěry své bakalářské práce. Poté probíhá diskuse na základě posudků vedoucího a oponenta bakalářské práce, na jejichž obsah student/ka reaguje. Členové komise mohou položit doplňující otázky týkající se obsahové i formální stránky bakalářské práce. Celková doba obhajoby bakalářské práce je přibližně 15 minut.

STUDIJNÍ MATERIÁLY K PŘÍPRAVĚ NA STÁTNÍ ZÁVĚREČNOU ZKOUŠKU

Jednotlivé okruhy státní závěrečné zkoušky tematicky vycházejí z obsahu konkrétních předmětů ve studijním plánu programu. Při přípravě na státní závěrečnou zkoušku by měl student/ka vycházet ze znalostí a dovedností nabytých v jednotlivých předmětech a z povinných studijních materiálů uvedených v Courseware u jednotlivých předmětů. Návaznost okruhů v jednotlivých částech na předměty ve studijním plánu je následující:

KAP/MVBSZ – Mezinárodní vztahy

- KAP/UMV, KAP/UMET, KAP/ZP, KAP/PME, KAP/CPS, KAP/MEV, KAP/FMS, KAP/GEO, KAP/UNIE, KAP/TTMV, KAP/ZAPO, KAP/PAVS, KAP/MEB

KAP/BABSZ – Britská a americká studia

- KAP/UBS, KAP/COMO, KHV/AZHB, KAP/PSAZ, KAP/PSAZ2, KAP/VBMS, KAP/USZP

KAP/EBSZ – Evropská studia

- KAP/UES, KAP/ERE, KAP/VEIN, KAP/POE, KAP/VEPM, KAP/EZAP, KAP/OEU
-

KAP/MVBSZ – MEZINÁRODNÍ VZTAHY

student/ka si vylosuje jeden okruh

1. Mezinárodní vztahy jako sociální věda. Vznik a vývoj oboru, předmět zájmu oboru, vývoj podoborů.
2. Metody a výzkumný proces v oboru mezinárodní vztahy. Kvalitativní a kvantitativní metody, metody sběru dat a metody analýzy dat. Postup při výzkumném procesu.
3. Politologie jako sociální věda. Vznik a vývoj oboru, předmět zájmu oboru, vývoj podoborů.
4. Dezinformace, misinformace a informace. Postmoderna v politice a post-faktická éra. Definice dezinformace, motivace k produkci, globální politika a strategie dezinformací; politika a šíření dezinformací oficiálními i neformálními kanály. Strategie obrany proti „dezinformacím“ v Evropské unii a České republice.
5. Ústavní systém České republiky. Struktura ústavních institucí, jejich vzájemné vztahy a fungování v praxi.
6. Územní samospráva v českém politickém systému. Orgány a působnost obecních a krajských samospráv, volby do územních samospráv. Organizace státní správy v České republice.
7. Politický systém Evropské unie. Orgány zákonodárné, výkonné a soudní moci v Evropské unii a vztahy mezi nimi. Institucionální propojení politických systémů Evropské unie a členských států.
8. Pravomoci a veřejné politiky Evropské unie. Dělbá pravomocí, vnitřní trh, hospodářská a měnová unie, kohezní politika, společná zahraniční a bezpečnostní politika.
9. Stát v politické geografii. Základní politicko-geografické charakteristiky státu (atributy státnosti, tvar území, hranice, vnitřní uspořádání států, centrum a periferie, jádrová oblast, hlavní město), vnitřní a vnější suverenita (rozpadlé státy, kvazistáty, anomální politicko-geografické jednotky).
10. Region v politické geografii. Definice regionu, základní typy mezinárodních politicko-geografických regionů (transhraniční, transnacionální, makroregion/panregion), vnitrostátní regiony (typy, regionální disparity a jejich vliv na politiku státu, regionalismus, decentralizace, separatismus), složené státy (federace, konfederace, regionální stát).
11. Politická geografie světových panregionů. Zásadní procesy a události, které formovaly zadaný světový panregion. Současná politicko-geografická struktura zadaného panregionu a činitelé, kteří ji výrazným způsobem ovlivňují (etnická, jazyková a náboženská mapa, konflikty, spolupráce, integrace, geopolitika mocností, ekonomické aktivity apod.). Komise studujícímu zadá jeden ze světových panregionů.
12. Charakteristika základních politickoekonomických směrů merkantilismu, liberalismu a strukturalismu a příklady jejich relevance na historickém a současném fenoménu globální ekonomiky.
13. Trendy mezinárodních toků zboží, služeb, kapitálu a financí. Instituce, které příslušné trhy regulují, a role transnacionálních korporací.
14. Globalizace, nerovnosti a postavení v klimatické krizi na příkladu regionu Afriky, Amerik, Asie a Evropy. Komise studujícímu zadá jeden region.
15. První velká debata v oboru mezinárodní vztahy. Realismus vs. liberalismus. Historické kořeny realismu a liberalismu. Realismus a liberalismus 20. století, neorealismus a neoliberalismus.
16. Vývoj kritických teoretických přístupů k analýze mezinárodní politiky. Marxismus a neomarxismus, postmoderna, feminismus, konstruktivismus.

17. Válka a spolupráce v teorii mezinárodních vztahů. Problém racionality. Pluralita pohledů realismu, liberalismu, marxismu a konstruktivismu.
18. Impérium a politická decentralizace ve starověku (Sumer, Persie, Řecko, Řím). Souvislosti se současností.
19. Eurasie ve středověku. Evropská obnova impéria, evropský středověk, chalífát, čínské impérium.
20. Vestfálský systém. Mocenská rovnováha, koloniální expanze, koncert velmocí, bipolarita.
21. Pojmové vymezení a teoretické přístupy k bezpečnosti. Vysvětlení pojmů národní bezpečnost, mezinárodní bezpečnost, lidská bezpečnost a energetická bezpečnost. Pojetí bezpečnosti v teoriích mezinárodních vztahů.
22. Konflikty v mezinárodních vztazích. Definice konfliktu, typologie ozbrojených konfliktů s praktickými příklady, konfliktní cyklus, pojetí konfliktu v teoriích mezinárodních vztahů.
23. Řešení konfliktů v mezinárodních vztazích. Mírové a donucovací nástroje řešení konfliktů, mírové mise, preventivní diplomacie a postkonfliktní rekonstrukce, role mezinárodních a regionálních organizací při řešení konfliktů a zajištění bezpečnosti.
24. Zahraniční politika státu. Definice zahraniční politiky a souvisejících konceptů (diplomacie, suverenita), domácí (podoba politických institucí, veřejné mínění, média, zájmové skupiny aj.) a mezinárodní vlivy (anarchie, interdependence, mezinárodní organizace aj.) působící na tvorbu zahraniční politiky státu.
25. Nástroje zahraniční politiky státu. Bilaterální a multilaterální diplomacie, tajná diplomacie, propaganda, veřejná diplomacie, kulturní a sportovní diplomacie, oficiální rozvojová pomoc, ekonomická diplomacie, donucovací prostředky.

KAP/BABSZ – BRITSKÁ A AMERICKÁ STUDIA

student/ka si vylosuje jeden okruh

1. Britská studia – vymezení disciplíny. Historické, politické, technologické, ekonomické a kulturní aspekty vzestupu Anglie/Velké Británie. Geografické vymezení rozsahu britského vlivu. Kulturní a politické dědictví Britského impéria v současném světě. Angličtina jako světový jazyk.
2. Americká studia – vymezení disciplíny. Historické, politické, technologické, ekonomické a kulturní aspekty vzestupu USA. Geografické vymezení rozsahu amerického vlivu. Geopolitický a kulturní vliv USA v současném světě.
3. Commonwealth. Vznik a formování Společenství, význam a role v současném světě, členství, organizační struktura, Commonwealth Realms, Velká Británie a Commonwealth.
4. Členské státy Commonwealthu. Diskuse o společných rysech – historie, kultura, politika atd. Diskuse o vlivu britského koloniálního dědictví na společnosti bývalých dominií a zemí Commonwealthu v regionech Karibik (včetně Belize a Guyany), Subsaharská Afrika, Asie, Austrálie a Oceánie.
5. Státy Commonwealthu v mezinárodním systému. Vzájemné vztahy zemí Commonwealthu, vztahy států Commonwealthu s Velkou Británií a významnými aktéry mezinárodního systému (mocnosti, mezinárodní organizace a fóra apod.).
6. Politický systém Spojeného království Velké Británie a Severního Irska. Mezníky ústavního a politického vývoje, klíčové ústavní instituce a vztahy mezi nimi.
7. Politický systém Spojeného království Velké Británie a Severního Irska. Volby a volební systémy, stranický systém a jeho vývoj.
8. Politický systém Spojených států amerických. Mezníky ústavního a politického vývoje, klíčové ústavní instituce a vztahy mezi nimi.
9. Politický systém Spojených států amerických. Volby a volební systémy, stranický systém a jeho vývoj.
10. Politický systém Kanady. Mezníky ústavního a politického vývoje, klíčové ústavní instituce a vztahy mezi nimi, stranický systém a jeho vývoj.
11. Politický systém Austrálie. Mezníky ústavního a politického vývoje, klíčové ústavní instituce a vztahy mezi nimi, stranický systém a jeho vývoj.
12. Politické systémy Nového Zélandu a Jihoafrické republiky. Mezníky ústavního a politického vývoje, klíčové ústavní instituce a vztahy mezi nimi, stranické systémy a jejich vývoj.
13. Velká Británie v mezinárodním systému devatenáctého století. Zámorské vyvažování, teritoriální expanze, budování impéria.
14. Velká Británie mezi světovými válkami a během druhé světové války. Politika appeasementu, přístup ke Společnosti národů, zahraniční politika a strategie během druhé světové války.
15. Velká Británie v době studené války. Zvláštní vztah ke Spojeným státům americkým, postoj k evropskému integračnímu procesu a vztahy s bývalými koloniemi.
16. Velká Británie od konce studené války do současnosti. Zahraniční politika *New Labour*, vztahy mezi Velkou Británií a Spojenými státy americkými, postoj k evropskému integračnímu procesu a brexit.
17. Spojené státy americké v mezinárodním systému devatenáctého století. Hemisférická spolupráce, dotvoření územní podoby, vztah s Velkou Británií a Kanadou a evropskými velmocemi, zahraničně politické priority.

18. Spojené státy americké v mezinárodním systému mezi světovými válkami a během druhé světové války. Návrat do izolace, zahraničněpolitické priority, zapojení do druhé světové války.
19. Spojené státy americké v mezinárodním systému v době studené války. Ideologické soupeření, transatlantická spolupráce, světová velmoc a ideové základy tohoto statusu.
20. Zahraniční politika Spojených států amerických po skončení studené války. Hlavní ideové proudy, témata, priority jednotlivých administrativ, sole superpower.
21. Instituce a procesy v zahraniční politice Spojených států amerických a jejich vývoj. Prezident a relevantní složky administrativy, role Kongresu v zahraniční politice.

KAP/EBSZ – EVROPSKÁ STUDIA

student/ka si vylosuje jeden okruh

1. Základní koncepty pojetí Evropy. Geopolitické vymezení a dualita, základní východiska evropské identity, náboženské formování kontinentu a jeho dopady.
2. Vznik moderních národních států v Evropě. Ideové základy, strukturální faktory, teoretické přístupy k vysvětlení tohoto procesu. Evropský nacionalismus, jeho historické proměny a projevy.
3. Evropské transnacionální regiony. Možnosti a limity vymezení transnacionálních regionů v Evropě. Příklady evropských transnacionálních regionů – vymezení, historické formování, jednotící prvky, vliv na politiku, historické a současné integrační projekty v rámci evropských transnacionálních regionů.
4. Evropské transhraniční regiony. Diskuse o příčinách vzniku transhraničních regionů v Evropě. Příklady evropských transhraničních regionů – vymezení, historie, jednotící prvky, vliv na politiku vnitřní i mezinárodní.
5. Evropské vnitrostátní regiony. Různé typy evropských regionů. Diskuse o regionalismu, regionalizaci a decentralizaci. Autonomní regiony v Evropě, regionalizované státy. Evropské federace a okolnosti jejich vzniku/zániku. Evropské regiony v politice Evropské unie.
6. Myšlenka sjednocené Evropy, klíčové koncepce a jejich představitelé. Integrační pokusy první poloviny 20. století.
7. Počátky evropské integrace a její prohlubování (ESUO, EHS, Euratom). Krize Společenství, její překonání a dopady. Dokončení, prohloubení a rozšíření Evropských společenství.
8. Vývoj evropské integrace v 80. a 90. letech 20. století. Jednotný evropský akt a obnovení evropského integračního procesu. Vznik Evropské unie, obsah a význam Maastrichtského chrámu. Nové integrační posuny v Amsterdamské smlouvě.
9. Smlouva z Nice a východní rozšíření Evropské unie. Koncepce tzv. euroústavy a Lisabonské smlouvy. Postlisabonský vývoj a krize evropského integračního procesu po roce 2008.
10. Jednotný trh Evropské unie a jeho fungování, navazující výlučné a sdílené politiky. Hospodářská soutěž, obchodní politika, zemědělská politika. Principy, nástroje, financování, reformy.
11. Hospodářská a měnová unie EU, její koncepce a nastavení. Koordinace hospodářské politiky a fungování eurozóny. Regionální politika a sociální politika EU. Principy, nástroje, reformy a jejich příčiny.
12. Agenda vnitřní politik EU. Politika životního prostředí a energetická politika. Migrační, azylová a vízová politika, Schengenský prostor, policejní a justiční spolupráce. Pravomoci, koncepční nastavení, nástroje.
13. Vnější politiky EU. Společná zahraniční a bezpečnostní politika, Společná bezpečnostní a obranná politika. Politika rozšiřování a sousedská politika. Rozvojová politika. Nastavení, nástroje, způsob fungování.
14. Antické politické myšlení. Komparace Platóna (díla Ústava a Zákony) a Aristotela (dílo Politika).
15. Vybrané otázky křesťanského odkazu. Percepce státu a spravedlnosti u Aurelia Augustina a Tomáše Akvinského; spory mezi legisty a monarchomachy.
16. Vládnutí v novověku. Machiavelliho dílo Vladař, smysl a charakter teorií společenské smlouvy (rozdíly mezi teoriemi Hobbese, Locka a Rousseaua).

17. Vybrané směry a pojmy dějin politického myšlení. Utopismus (More, Campanella), politická moc, autorita a demokracie (Burke, Tocqueville).
18. Zahraniční politika Francouzské republiky od vzniku 5. republiky do současnosti. Obecné charakteristiky zahraniční politiky, proměny zahraniční politiky, vztah Francie k evropskému integračnímu procesu, globálním otázkám a dalším aktérům mezinárodního systému.
19. Zahraniční politiky Spolkové republiky Německo od vzniku západního Německa do současnosti. Obecné charakteristiky zahraniční politiky, Německo jako civilní mocnost, proměny zahraniční politiky, vztah Německa k evropskému integračnímu procesu, globálním otázkám a dalším aktérům mezinárodního systému.
20. Zahraniční politika Spojeného království Velké Británie a Severního Irska od meziválečného období do současnosti. Obecné charakteristiky zahraniční politiky, proměny zahraniční politiky, role Spojeného království v mezinárodním společenství, vztah k evropskému integračnímu procesu, globálním otázkám a dalším aktérům mezinárodního systému.
21. Zahraniční politiky států střední Evropy od roku 1989 do současnosti. Obecné charakteristiky zahraniční politiky, V4 jako platforma pro společné zahraničně-politické postoje, vztah k evropskému integračnímu procesu, globálním otázkám a dalším aktérům mezinárodního systému.